

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7, Tel.: 234 665 111, Fax: 234 665 444; e-mail: posta@uoou.cz

STANOVISKO č. 9/2012

březen 2012 (původně K problémům z praxe č. 2/2008), poslední revize duben 2013

K možnosti obcí provozovat kamerový systém se záznamem na veřejných prostranstvích

Úvod

Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) se v souvislosti s registrační povinností správců osobních údajů zabýval problematikou zpracování osobních údajů prostřednictvím záznamu z kamerového systému provozovaného na veřejných prostranstvích (jako jsou například náměstí, ulice) obcí, které nemají vlastní obecní policii, a to za účelem předcházení a odhalování pouliční kriminality, vandalismu a za účelem zajišťování bezpečnosti občanů a návštěvníků obce. Při posuzování takového oznámení o zpracování osobních údajů dospěl v řízení vedeném podle § 17 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“) k závěru, že by se jednalo o zpracování osobních údajů, které je v rozporu se zákonem.

Odůvodnění

Úřad se zejména zabýval otázkou, zda lze osobní údaje zpracovávat na základě některé z výjimek uvedené v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů a mírou zásahu takového zpracování do soukromí občanů.

Úřad přitom neshledal, že by byla naplněna podmínka § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, tedy zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, demonstrativně stanovuje, která ze záležitostí obce spadá do její samostatné působnosti, přičemž jednou z těchto záležitostí je i vytváření podmínek pro uspokojování potřeb občanů, a to i potřeb v oblasti ochrany veřejného pořádku. Do samostatné působnosti obce tedy spadá také vytváření předpokladů pro zajištění nebo zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v obci.

K naplnění tohoto cíle ostatně i sám zákon č. 128/2000 Sb. dává obci řadu oprávnění, např. v § 10 písm. a) a b) zmocnění k vydávání obecně závazných vyhlášek stanovujících povinnosti k zajištění veřejného pořádku, v § 35a odst. 2 zmocnění ke zřízení obecní policie, nebo dle § 103 odst. 4 písm. d) může starosta požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Z ustanovení § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. proto nelze nijak vyvozovat, že by snad měla sama obec, resp. její orgány či zaměstnanci (s výjimkou strážníků obecní policie, kteří jsou ze zákona zaměstnanci obce), dohlížet na veřejný pořádek, vyšetřovat a odhalovat přestupky nebo trestné činy.

Plnění těchto úkolů je v českém právním řádu svěřeno výlučně do působnosti Policie České republiky (srov. § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) a v omezené míře obecní policie (srov. § 1 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii). Současně lze konstatovat, že tyto zákony zakládají související oprávnění ke zpracování osobních údajů

nezbytných pro plnění stanovených úkolů, mimo jiné i prostřednictvím záznamů kamerových systémů z veřejných prostranství (viz § 62 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. a § 24b odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb.).

V souvislosti s možnou aplikací ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů poté Úřad posuzoval míru zásahu do soukromí jednotlivých osob. Při jejím hodnocení je třeba vycházet z komplexního posouzení problematiky monitorování veřejných prostranství za účelem zajištění veřejného pořádku a předcházení a odhalování trestné činnosti. Dle názoru Úřadu je zřejmé, že i zákonodárce vnímal „sledování“ občanů na veřejnosti, a to jak státem, tak i jinými subjekty, jako zásah do jejich soukromí, a proto se rozhodl k výslovnému zákonnému zmocnění (např. § 62 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. a § 24b odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb.) pro pořizování obrazových záznamů z veřejně přístupných míst. A contrario, pokud by bylo pořizování obrazových záznamů z veřejně přístupných míst možné provádět na základě obecného předpisu upravujícího ochranu osobních údajů, tedy dle zákona o ochraně osobních údajů, nebyla by tato zvláštní zmocnění vůbec třeba.

Účelem oznámeného zpracování mělo být předcházení a odhalování pouliční kriminality, vandalismu, zajišťování bezpečnosti občanů apod. V případě těchto účelů se jedná jednoznačně o účely veřejnoprávní, které historicky stát plní pouze prostřednictvím svých orgánů, které za tímto účelem zřizuje, tedy v současné době prostřednictvím Policie České republiky. Dohled nad dodržováním zákonů, odhalování pachatelů trestné činnosti nebo přestupků, zajišťování bezpečnosti občanů jsou přitom bytostně vlastními znaky každého státu jako takového a jejich možné přenesení (resp. privatizace) na jiné subjekty, ať již veřejnoprávní korporace jako jsou obce či kraje, nebo i subjekty soukromoprávní, je možná pouze na základě výslovného zákonného zmocnění. Lze ostatně konstatovat, že samy příslušné orgány státu mohou výše uvedené úkoly plnit pouze na základě a v rozsahu stanoveném zákonem.

Závěr

Po posouzení všech výše uvedených okolností dospěl Úřad k závěru, že jakékoliv zpracování osobních údajů (obrazových záznamů) pořizovaných prostřednictvím kamerového systému z míst veřejně přístupných (jako je náměstí, veřejná ulice, park apod.) prováděné subjektem, který k tomu není ze zákona zmocněn, a to za účelem předcházení a odhalování pouliční kriminality, zajištění bezpečnosti občanů apod., představuje zásah do soukromého a osobního života subjektů údajů, tedy osob, které se ve sledovaném prostoru pohybují a „žijí svoje běžné denní životy“.

V rovině ústavněprávní lze poté dovodit porušení práva na ochranu před neoprávněným shromažďováním osobních údajů vyjádřeným v čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Na základě všech uvedených skutečností proto nezbyvá než konstatovat, že na takové zpracování osobních údajů nelze aplikovat ani výjimku uvedenou v § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů.